

วารสารวิจัยรำไพพรรณี

Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

ISSN 1906-327X

ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2561

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลพลับพลา อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ณัฏฐฤทธิ ทรัพย์อุปถัมภ์, อากาศกร มินวงษ์	5
การประเมินกลุ่มประชากรปูม้า Portunus pelagicus (Linnaeus, 1758) เพื่อการปรับปรุงการทำประมงอย่างยั่งยืน บริเวณอ่าวคู้กระเบน จังหวัดจันทบุรี ชุดาภา คุณสุข, วิริงรอง กรินท์ธัญญกิจ, นิธิ คำพันธ์, สรรัตน์ เลิศธัญญา, พรเพ็ญ แสงศรี, สุดารัตน์ กะฐินศรี, พงษ์ชัย ดำรงโรจน์วัฒนา	15
แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานขับรถบรรทุกในกลุ่มผู้ประกอบการขนส่งสินค้าจดทะเบียน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อุทุมพร อยู่สุข	30
การพัฒนาแบบจำลองการบริหารการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สุนิสา คงสุวรรณ, พรเทพ ฐิณณ, อรรถพร จินะวัฒน์	39
กระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียนที่บูรณาการกับการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน สุเทพ แปลงทับ, คมพล พันธีย่าง, อาทิตยา เพิ่มสุข	49
การศึกษาลักษณะการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลังงานไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปิติกัทร กิจบำรุง	61
การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ดิฉก คำคูเมือง, อร สุนทรายุทธ, สุวิชัย โกศัลยะวัฒน์	72
ทำนองลำสวดพระบาลีของชาวบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ประสาน ธัญญะชาติ, พิสุทธิ การบุญ	84
การพัฒนาจักรยานปั่นร่วมกับพลังงานแสงอาทิตย์ผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ในครัวเรือน ศรายุทธ จิตรพัฒนากุล, กฤษณะ จันทสิทธิ์, คมสัน มุขี	90
การศึกษาค้นคว้าการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีการให้บริการธุรกิจสปาในจังหวัดอุดรธานี ศศิประภา พรหมทอง	99
การใช้สารจับตัวที่เหมาะสมในการผลิตขุบก้อนจากน้ำกล้วยเดี่ยวหมูล้าง วิเศษนัม นิลนนท์, กุลพร พุทธิมี	108
การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ทักษะการวิ่งข้ามรั้ว สำหรับนักศึกษาศาสนาการพลศึกษา กาญจนา ดิษฐบรรจง, อนุชิตร์ แท้สูงเนิน, นภาพร บุญเสียง	114
การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยการออกกลางคันนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา สิริกุล รัตนมณี, เอกวิทย์ ไทบุรินทร์, สมพงษ์ บัณเฑาะ	124
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปัทนันท์ กองคำ, ผลาดร สุวรรณโพธิ์, คงรัฐ นวลแบ่ง	135
ผลการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยและนิรนัย ที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เยาว์ประภา สิงห์มหาไชย, อาพันธ์นันท์ เจนจิต, คงรัฐ นวลแบ่ง	147
โครงการวิจัยเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน ชลพรรณ ออสปอนพันธ์, ภาสิต ลิ้มประยูร, สุเทพ สุสาสนี, สวัสดิ์ ฟูณะ, ละเว รัตนวรา	160
บทบาทของพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ป่าไม้ : กรณีศึกษา พระครูประโชติธรรมภิรมย์ (สาย โชติอมโม) วัดวังศิลาธรรมาราม ตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์	170
การพัฒนาแผนที่การเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในเขตอำเภอมืองจันทบุรี ศิริศักดิ์ ทิพย์ทิวาญ, วุฒ จุลจางจันทร์	179
การสะสมธาตุคาร์บอนในมวลชีวภาพเหนือพื้นดินของไม้ยืนต้นในพื้นที่ปลูกปศุสัตว์การ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พงษ์ชัย ดำรงโรจน์วัฒนา, พัทธธีรา เพชรทองเกลี้ยง, ชุดาภา คุณสุข	190
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนเพื่อพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาชุมชนบางชัน นภา จันทศิริ, พงศธร จันทศิริ	201

ผลการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI

โปรดระบุหมายเลข ISSN หรือชื่อของวารสารที่ต้องการทราบผลประเมิน :

ค้นหา

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ISSN	เจ้าของ	จัดอยู่ในวารสาร กลุ่มที่	สาขา
1	วารสารวิจัยรำไพพรรณี	1906-327X	สถาบันวิจัยและ พัฒนา มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพ พรรณี	2	วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี

[Back to top](#)

ISSN 1906-327X

ชื่อ	วารสารวิจัยรำไพพรรณี		
เจ้าของ	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 41 ม. 5 ถ.รักศักดิ์มงคล ต.ท่าช้าง อ.เมือง จ.จันทบุรี 22000		
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไวกุนท์ ทองอรัมย์		
บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ	ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี	ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมณะเศวต	
	ศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง	รองศาสตราจารย์ ดร.พินัน โปธารามิก	
	รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร	อาจารย์ ดร.สวัสดิ์ อุคมโภชน	
	อาจารย์ ดร.ดิเรก พรสีมา	นายแพทย์วิวัฒน์ สุพรสวัสดิ์	
	Professor Dr.Jaywant Singh	Professor Dr.Yannis Georgellis	
บรรณาธิการ	Dr.Benedetta Crisafulli	Dr.Marvyn Boatswain	
	Dr.John Pereira	Dr.Rahul Chawdhry	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
	กองบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์อร่าม อรรถเจดีย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี
		รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณ์วัตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.วิสัษา ภู่จินดา		สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนนทรอุด บุญเกิด		มหาวิทยาลัยบูรพา	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา-พานิชกรรณ์		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี			
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภทล แสงแข	อาจารย์ ดร.หยาดรุ่ง สุวรรณรัตน์	
	อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจีรานุกุล	นางสาวนิทยา ต้นสาย	
	นางสาวบุศรา สารเกษ	นางสาวชติมา พิมลาภาพ	
	นางัสหวรรณิกข์ สุขสมัย	นางสาวชลธิ์รัตน ผดุงสิน	
	นางสาวปิยาภรณ์ กระจำศรี	นางสาวฉัฐธานี ดีเชื้อ	
	นางสาวปองรัตน์ บุญ लाभ		
	กำหนดการตีพิมพ์	ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม-เมษายน) (พฤษภาคม-สิงหาคม) (กันยายน -ธันวาคม)	
	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในกองบรรณาธิการประเมินบทความ ประจำฉบับ (Peer Review)		
	สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		
		ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภทล แสงแข	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นักรบ เถียรอำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิภา วงษ์พิพัฒน์พงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
	อาจารย์ ดร.เสาวนีย์ เขียมจักร	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
	อาจารย์ ดร.เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
	อาจารย์ ดร.เขารัตน์ ไชเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	

อาจารย์วิไลวรรณ เขตรมรคา
 รองศาสตราจารย์ ดร.ปรตม์ บุญศรีตัน
 รองศาสตราจารย์ ดร.จินณวัตร ปะโคทั้ง
 รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา ภูมิพันธุ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา นามสง่า
 รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะขันหมาก
 อาจารย์ ดร.สุภัศตรา แก้วประดิษฐ์ ทรัพย์ชุกกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา คชประเสริฐ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วิวาท์สุข
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์
 อาจารย์ ดร.ธนิต โตอิตเทพย์
 อาจารย์ ดร.ศักดิ์นา บุญเปี่ยม
 อาจารย์ ดร.รณชัย รัตนเศรษฐ
 อาจารย์ ดร.จิราภา พึ่งบางกรวย
 อาจารย์ ดร.สกฤติ อีสริยานนท์
 อาจารย์ ดร.ศรีธัญญา ประสพชิงชนะ
 รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะขันหมาก
 อาจารย์ ดร.อุรปริย เกิดในมงคล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษา คงทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจษฎา ความคั่นเคย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรินทร์ เสมามอน
 อาจารย์ ดร.ปิยะธิดา ทองอร่าม
 อาจารย์ ดร.ชมพูนุช สุขหวาน
 ดร.กัลยรัตน์ เมืองสง

สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อาจารย์ ดร.สุทิศา ชัยกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ครุณย์ จันทร์ขุม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ปริญญาภูมิชัย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรุวรรณ สิงห์ม่วง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศชาย สถิตย์พนาวงค์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุดิมา แก้วกระจ่าย
 อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ ตันติพนาทิพย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงตา จุลศิริกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชมนิ ยินยงพุทธกาล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวัฒน์ ตันติวรานุรักษ์
 อาจารย์ ดร.ภัทรพร สร้อยทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาทิพย์ อินทร์ชื่น
 รองศาสตราจารย์ ดร.กรินทร์ กาญจนานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา พานิชกรณ์

นางสาวนิตยา ตันสาย

พ.ศ.2561

บริษัท กิรติการพิมพ์ จำกัด 83/73 ม.3 ต.บ้านสวน อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 ในพระบรมราชูปถัมภ์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 ในพระบรมราชูปถัมภ์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 พระนครศรีอยุธยา เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 ในพระบรมราชูปถัมภ์
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

โครงการวิจัยเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

Research Project for Empowering Chanthaburi and Trat's Traditional Fishermen's
Networks Based on Principles of Sufficiency Economy and Folk Wisdom

ชลพรรณ ออสปอนพันธ์¹, ภาซิด ลิ้มประยูร¹, สุเทพ สุสาสนี¹, สวัสดิ์ พุฒณะ², ละเว รัตนวาร์²

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

² นักวิจัยท้องถิ่น

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุและผลกระทบการร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งทะเลจังหวัดจันทบุรีและตราด 2) ศึกษาแนวทางเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีและตราด 3) ศึกษาวิธีการขับเคลื่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. สาเหตุความร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งทะเลจังหวัดจันทบุรีและตราดไม่แตกต่างกัน มีสาเหตุดังนี้ 1) ระบบนิเวศไม่สมดุล 2) ครีวเรือนมีปริมาณเพิ่มขึ้น 3) มีการทำนากุ้งเพิ่มขึ้น 4) ปัญหากัดเซาะชายฝั่งยังมีปริมาณมาก 5) นักท่องเที่ยวมีปริมาณเพิ่มขึ้นและ 6) การใช้สารเคมีในการทำสวนผลไม้ ส่งผลให้เกิดผลกระทบดังนี้ 1) สัตว์น้ำมีปริมาณลดลง 2) รายได้ของชาวบ้านลดลง 3) เจ้าของกิจการเปลี่ยนฐานะเป็นลูกจ้าง 4) ปาชายเลนลดน้อยลง 5) มีสารปนเปื้อนจากขยะเพิ่มขึ้นและ 6) คุณภาพน้ำเปลี่ยนไป เพราะสารเคมีจากการทำสวนผลไม้ไหลลงสู่ทะเล

2. แนวทางการเพิ่มศักยภาพคือ 1) กิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้าน มหาวิทยาลัย ชาวบ้านหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความหลากหลายมากขึ้น 2) ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณดำเนินกิจกรรมของกลุ่มประมงพื้นบ้าน 3) กลุ่มประมงพื้นบ้านควรดำเนินงานแบบเครือข่ายมากกว่าการดำเนินงานเพียงลำพัง 4) เพิ่มการอบรมเกี่ยวกับกฎหมายประมงและเครื่องมือประมงและ 5) เครือข่ายประมงพื้นบ้านต้องดำเนินการประชุมอย่างสม่ำเสมอ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่หรืออาณาเขตติดชายฝั่งทะเลควรจัดทำแผนนโยบายและโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาการร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งเองมากกว่าเป็นเพียงผู้ให้ความอนุเคราะห์ให้โครงการของหน่วยงานจากภายนอกดำเนินไปได้สำเร็จ และเป็นการแก้ไขปัญหาตรงกับความต้องการของท้องถิ่นเอง

คำสำคัญ : เพิ่มศักยภาพ, ประมงพื้นบ้าน, หลักเศรษฐกิจพอเพียง, ภูมิปัญญาชาวบ้าน

Abstract

This study aimed to strengthen of Chanthaburi and Trat's traditional fishermen's networks. Both Principles of Sufficiency Economy and folk wisdom. There were three objectives of this Study: 1) to compare causes and effects of coastal resource depletion between Chanthaburi and Trat provinces. 2) To study the guidelines to strengthen potential of Chanthaburi and Trat's traditional fishermen's role model networks. And 3) to study the ways in which both local administration offices and Chanthaburi's traditional fishermen's networks put their policies into practice.

The results revealed that:

1) The causes of resource depletion of Chanthaburi and Trat provinces were not different. The causes included 1) climate variability and ecological imbalance, 2) an increasing number of households, 3) an increasing amount of shrimp farming, 4) large areas of coastal erosion, 5) an increasing number of tourists, including 6) chemical contamination from orchards, resulting in 1) less amount of aquatic fauna, 2) less income among villagers, 3) mobility of working status (e.g. employers to employees), 4) less amount of mangrove forest area, 5) an increasing amount of contamination from garbage, and 6) worse water quality.

2) The guidelines to strengthening fishermen's networks. These included 1) enhancing a variety of activities among the fishermen's networks, local universities, villagers, government and private sectors, 2) providing a larger amount of subsidies from both central and local governments for local fishermen and networks activities, 3) proceeding of local fishermen should be in the form of networks rather than in the form sole owners, 4) providing extra trainings about law and regulations of fishing gears and nets and 5) holding consistent and consociation meeting between local fishermen and networks.

3) Local administration offices situated on or near the coastal areas should create policies and project to solve the problems of coastal resource depletion by themselves rather than only support the projects to solve the problems of coastal resource depletion by themselves rather than only support the projects of the outside organization. This could be the potential Solution that met the local's needs.

Keywords : strengthening, local fishery, sufficiency economy, local wisdom

บทนำ

สืบเนื่องจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อ 11 สิงหาคม พ.ศ.2538 ความว่า “ธรรมชาติแวดล้อมของเราไม่ว่าจะเป็นแผ่นดิน ป่าไม้ แม่น้ำ ทะเล และอากาศ มิได้เป็นเพียงสิ่งสวยงามๆ งานๆ เท่านั้น หากแต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของเราและการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของเราไว้ให้ดีขึ้น ก็เท่ากับเป็นการปกป้องรักษานาคัดไว้ให้ลูกหลานของเราด้วย” แต่ขณะนี้มีภาพรวมสถานการณ์ของประเทศไทยปัจจุบันกลับเป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อทุกสายอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อม มีสาเหตุมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ได้แก่ ปัจจัยภายใน คือ เกิดการทำรัฐประหาร สิ่งที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม สิ่งตามมา คือ ปัญหาภาวะเงินฝืด ที่ทำให้ประชาชนหามาหากินยากขึ้น การตัดสินใจเลือกซื้ออาหารทะเลมาบริโภคจึงต้องคิด เนื่องจากอาหารทะเลมีราคาสูงเมื่อเทียบกับอาหารชนิดอื่นๆ และอุปสรรคจากภายนอกประเทศทั้งทวีปยุโรปกดดันในเรื่องภาษีศุลกากรและอเมริกาที่กดดันในเรื่องสถานการณ์การค้ามนุษย์ที่ประเทศไทยยังคงอยู่ที่ระดับ Tier 3 คือ เป็นประเทศที่มีปัญหามากแต่ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือไม่มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาย่างจริงจังจึงมีผลให้ภาครัฐมีการออกกฎหมายเพื่อแก้ไขและตอบโต้มาตรการของต่างประเทศ แต่กลับส่งผลกระทบต่อภาคการประมงอย่างมากซึ่งทำให้ภาคการประมงอ่อนแอลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพระราชบัญญัติการประมงที่มีการกำหนดกฎเกณฑ์การทำประมงที่เข้มงวดขึ้นในทุกพื้นที่ทำการประมงของประเทศไทย จังหวัดจันทบุรีและตราดมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันทั้งสภาพอากาศ แหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติที่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย ชาวบ้านที่ดำรงชีพอยู่บริเวณชายฝั่งจึงยึดอาชีพประมงชายฝั่งเป็นหลักซึ่งต้องพึ่งพาอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรท้องทะเลที่กำลังเสื่อมโทรมลงแต่ทั้งสองจังหวัดยังมีโอกาส คือ ราคาสลัดไม้ที่แต่ละปีจะมีราคาสูงขึ้นเนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวนมีพายุเข้าเป็นระยะๆ ทำให้ผลผลิตไม้ที่ล้งติดต่อกันร่วงหล่นเสียหาย ได้ผลผลิตน้อยทำให้เป็นความต้องการของท้องตลาดและการลดลงของพื้นที่ปลูกผลไม้อาจถูกปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพาราที่ขณะนั้นมีผลตอบแทนที่ดีกว่าแต่ก็ยังมีความเสี่ยงที่ถือว่าเป็นช่องทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชาวประมงทั้งจังหวัดจันทบุรีและตราดมีการรวมกลุ่มเป็นประมงพื้นบ้านในแต่ละกลุ่ม พยายามหาโอกาสในการสร้างความรู้ สร้างอาชีพโดยการจับมือกันไว้ให้เหนียวแน่นและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ก็ยังมีอุปสรรคทั้งจากภายนอกและภายในที่เป็นแรงบีบให้กลุ่มประมงพื้นบ้านอ่อนแอลงโดยปัญหาภายในเกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยมีปัญหาทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยแต่ในวิกฤตยังมีโอกาส คือ ชายฝั่งทั้งสองจังหวัดยังคงมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และกลุ่มประมงพื้นบ้านได้ตระหนักและให้ความสนใจในการฟื้นฟูและสร้างความ

หลากหลายทางชีวภาพ เช่น มีการทำธนาคารปู การไม่ใช้เครื่องมือทำลายล้าง เช่น อวนลาก-อวนรุน ที่มีผลต่อทรัพยากรธรรมชาติอย่างรุนแรง โดยในปี 2559 คณะผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินงานสร้างเครือข่ายประมงพื้นบ้านไปสู่จังหวัดตราดที่เป็นผลต่อยอดมาจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเสริมสร้างเครือข่ายประมงชายฝั่งภาคตะวันออกสู่อาเซียน เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ.2557 ในการประชุมครั้งนั้น พบว่า จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราดมีการทำงานแบบต่างคนต่างทำมีกลุ่มประมงพื้นบ้านของจังหวัดระยองที่มีความเข้มแข็งที่เนื่องจากการทำงานแบบสมาคม โดยมีสมาคมประมงพื้นบ้านเรือเล็กจังหวัดระยองเป็นแกนทำให้กลุ่มประมงจังหวัดระยองมีความเข้มแข็งกับกลุ่มอื่น จังหวัดตราดไม่มีข้อมูลของกลุ่มประมงพื้นบ้านในพื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่เมื่อนักวิจัยได้ลงพื้นที่เองทำให้พบกับกลุ่มประมงพื้นบ้านของจังหวัดตราดที่เข้มแข็ง มีหลายกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนที่มีนายกมนตรี ธรรมโชติ เป็นประธานกลุ่มและนายสายฟ้า ทองโชติ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวใหญ่ ที่ทำงานร่วมกันทำให้เป็นกลุ่มประมงพื้นบ้านที่มีความเข้มแข็งและสามารถจัดการทรัพยากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อย้อนมาดูละดับประมงพื้นบ้านของจังหวัดจันทบุรีพบว่ายังเป็นห่วงเนื่องจากการทำงานของกลุ่มในจังหวัดจันทบุรีที่ยังขาดแกนนำที่ชัดเจนการทำงานในพื้นที่ ต้องพึ่งพาอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐ ปี 2558 จึงได้ขยายการทำงานวิจัยไปสู่จังหวัดตราดโดยคณะผู้วิจัยและนายวิรัช สมัครสมาน ประธานชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูอ่าวบางกะไชย ได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการวิจัยการบูรณาการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรหอยลายของกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน (วช.2559) ซึ่งการลงพื้นที่จังหวัดตราดในครั้งนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นในการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดตราดกับเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี

ผู้วิจัยเห็นพ้องต้องกันว่าจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน ดังนั้นประเด็นคำถามสำคัญคือจะทำอย่างไรที่จะเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุและผลกระทบการร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งทะเลจังหวัดจันทบุรี และตราด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี และตราด
3. ศึกษาวิธีการขับเคลื่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี และตราด ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี และตราด ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน ดำเนินการขึ้นโดยการคัดเลือกกลุ่มประมงพื้นบ้านต้นแบบ ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี (กลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแหลมหนู ชมรอนุรักษ์ และพื้นฟูอ่าวบางกะไชย กลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแคลง) และ จังหวัดตราด (กลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียน กลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมโป๊ะ) โดยการใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ที่มุ่งค้นหาความรู้ใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยมีคณะวิจัย ชุมชนและแกนนำชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยทุกขั้นตอน ทำให้สามารถสะท้อนปัญหาและหาทางออกร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยกับเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีและตราด โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการและการอบรมที่มีการจัดเวทีเสวนาปัญหา จำนวน 12 ครั้ง 12 เวที (จังหวัดตราด 6 เวที และจังหวัดจันทบุรี 6 เวที) โดยในแต่ละเวทีเสวนาแต่ละครั้งมีผู้เข้าร่วมโครงการครั้งละประมาณ 120 คน ประกอบไปด้วย นักวิจัยตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชาวบ้านในชุมชน และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยการจัดเวทีเสวนาทุกครั้งทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้าน จังหวัดจันทบุรีและตราดเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ระหว่างกันทำโดยมีงานวิจัยเป็นตัวเชื่อมโยงให้กลุ่มประมงพื้นบ้านของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราดมา พบปะหารือจนสามารถนำแนวคิดและวิธีการของแต่ละกลุ่มไปพัฒนาและปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเองซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพและแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้หมดไปโดยขั้นตอนและวิธีการวิจัยดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาของชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี และตราด

1.1 นักวิจัยลงพื้นที่ชุมชนเครือข่ายประมงพื้นบ้าน จังหวัดจันทบุรี และตราด เพื่อพูดคุยวางแผนการทำวิจัยในเบื้องต้น เริ่มจากเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี นักวิจัยได้ลงพื้นที่เมื่อ วันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2559

เพื่อพบปะแกนนำกลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแหลมหนู ได้แก่ นายสวัสดิ์ พุฒนะ ประธานกลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแหลมหนู นายบริษัท คัมพาล และนายชุต แก้ววิเชียร หลังจากนั้นได้ลงพื้นที่บางกะไชย เพื่อพบปะพูดคุยกับแกนนำชมรมอนุรักษ์และพื้นฟูอ่าวบางกะไชย ได้แก่ นายวิรัช สมัครสมาน ต่อมานักวิจัยลงพื้นที่ชุมชนเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดตราด เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2559 เพื่อพบปะนายละเว รัตนวารี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 อ่าวใหญ่ นายมนตรี ธรรมโชติ ประธานกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียน เพื่อเตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและกระบวนการวิจัยและสิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยซึ่งเป็นการปรับแนวความคิดกระบวนการในการทำงานเบื้องต้น

1.2 นักวิจัยได้จัดเตรียม มคอ.3 ของแต่ละรายวิชา เพื่อเปิดโอกาสนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะบูรณาการวิจัยกับการเรียนการสอนโดยเน้นนักศึกษาทั้งนักศึกษาภาคปกติและภาค กศ.ปช ซึ่งในครั้งนี้นำการวางแผนการทำงานตามภาคเรียนเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เทอม 2/2559 ระหว่างเดือนธันวาคม-พฤษภาคม สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชานโยบายสาธารณะ และการวางแผน รายวิชาการวิเคราะห์โครงการและการบริหาร โครงการรายวิชาการการจัดองค์กรท้องถิ่น และรายวิชา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ ช่วงที่ 2 เทอม 3/2559 ระหว่างเดือนเมษายน-กรกฎาคม โดยได้บูรณาการกับรายนโยบายสาธารณะและการวางแผนและช่วงที่ 3 เทอม 1/2559 ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ได้บูรณาการกับนโยบายสาธารณะและการวางแผนกับรายวิชาสัมมนาการเมือง การปกครองและเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อขออนุญาตให้นักศึกษา ลงพื้นที่เก็บข้อมูลการวิจัย

1.3 คณะผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังแกนนำในพื้นที่ชุมชนเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดตราดและชุมชนเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี เพื่อดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ความหลากหลายทางชีวภาพและข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน บ้านแหลมเทียนในเดือนธันวาคม 2559 โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและรวบรวมข้อมูลเดิมของชุมชนที่ยังมีอยู่ และมีประสิทธิภาพมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน มาใช้ในการกำหนดกิจกรรม

2. ขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้

2.1 คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้มีโอกาสลงพื้นที่ชุมชนเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี และตราด เพื่อสัมภาษณ์ชุมชนและจัดเก็บข้อมูล ความหลากหลายทางชีวภาพและข้อมูลคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนสำหรับใช้เป็นข้อมูลกลุ่มในการสร้างพลังของข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมต่อไป โดยคณะผู้วิจัยได้ประสานงานกับแกนนำ

เครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดตราดและชุมชนเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีผู้ใหญ่บ้านและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไว้ก่อน เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วคณะผู้วิจัยก็นำมาประมวลผลและนำไปตรวจสอบความถูกต้องและยืนยันข้อมูลในเวทีเสวนาเปิดตัวโครงการวิจัยซึ่งขั้นตอนนี้ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2.2 การรวบรวมกลุ่มสมาชิกสร้างกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่โดยใช้ภูมิปัญญาของชุมชนที่เห็นว่าสามารถนำมาขับเคลื่อนกิจกรรมโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งขั้นตอนนี้ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

2.3 นำภูมิปัญญาชาวบ้านที่ค้นหาและมีศักยภาพมาสร้างกิจกรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมและความต้องการของสมาชิกตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกิจกรรม คือ เริ่มค้นหาแล้วนำมาปฏิบัติการทำกิจกรรมร่วมกัน บันทึกผลการใช้ภูมิปัญญาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาต่อไปขั้นตอนนี้ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

3. ขั้นตอนการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาสู่เครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี และตราด

3.1 โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเปิดตัวโครงการเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี และตราด ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน จังหวัดจันทบุรี ณ วัดบางกะไชย ตำบลบางกะไชย อำเภอกาบัง จังหวัดจันทบุรี วันอาทิตย์ที่ 15 มกราคม พ.ศ.2560

3.2 โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเปิดตัวโครงการเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี และตราด ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้านจังหวัดตราด ณ ชุมชนบ้านแหลมเทียน ตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดตราด วันอาทิตย์ที่ 22 มกราคม พ.ศ.2560 โดยทั้งสองโครงการนี้คณะวิจัยได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกทำโครงการตามที่นักศึกษาสนใจในลักษณะการข้อบ่งชี้โครงการ

3.3 โครงการ รปศ.จิตอาสาทำนุบำรุงชีวภาพ ณ ชุมชนบ้านปากน้ำ แคมป์ ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอนาทม จังหวัดจันทบุรี วันศุกร์ที่ 27 มกราคม พ.ศ.2560

3.4 โครงการ รปศ.จิตอาสาสนับสนุนลูกบอลหรรษาเพื่อปรับสภาพน้ำอ่าวแหลมเทียน ณ วัดอ่าวใหญ่ ตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดตราด วันเสาร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560

3.5 โครงการ รปศ.ช่วยชีวิตปูทะเล ณ โรงเรียนวัดบางกะไชย ตำบลบางกะไชย อำเภอกาบัง จังหวัดจันทบุรี วันพุธที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560

3.6 โครงการ รปศ.จิตอาสาเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีครั้งที่ 1 ณ วัดปากน้ำแคมป์ ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอนาทม จังหวัดจันทบุรี วันเสาร์ที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560

3.7 โครงการ รปศ.จิตอาสาสร้างจิตสำนึกความร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งให้กับเยาวชน ตำบลอ่าวใหญ่ ณ โรงเรียนอ่าวใหญ่พิทยาคาร ตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดตราด วันศุกร์ที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2560

3.8 โครงการ รปศ.จิตอาสาปรับปรุงภูมิทัศน์เกาะเทียน ณ ชุมชนบ้านแหลมเทียน ตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดตราด วันอาทิตย์ที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2560

3.9 โครงการ รปศ.จิตอาสาเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี ครั้งที่ 2 ตลาดประชานิยม 7 ตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรีวันเสาร์ที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2560

3.10 โครงการ รปศ.จิตอาสาสร้างแหล่งพักพิงสัตว์น้ำ ณ บ้านแหลมเทียน ตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดตราด วันศุกร์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2560

3.11 โครงการรณรงค์อาสาสมัครร่วมใจสร้างความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างสรรค์ศิลปะชายฝั่งภาคตะวันออก ณ วัดอ่าวใหญ่ ตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดตราด วันอาทิตย์ที่ 30 เมษายน พ.ศ.2560

4. ขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์และผลกระทบของโครงการวิจัยและถ่ายทอดผลการวิจัยสู่ชุมชน

4.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์และผลกระทบการวิจัยเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี ตราดยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

4.2 จัดเวทีคืนข้อมูลการวิจัยให้ชุมชนเวทีโครงการถ่ายทอดผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ทำซึ่งเชือกและเทน้ำหมักชีวภาพบ้านปากน้ำแคมป์ วันเสาร์ที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2560

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. สาเหตุการร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งทะเลจันทบุรีและตราด พบว่า

1.1 สภาพอากาศที่แปรปรวนและระบบนิเวศที่ไม่สมดุลส่งผลให้ปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำร่อยหรอเนื่องจากสภาวะโลกร้อนทำให้สัตว์น้ำไม่เจริญเติบโตสภาพอากาศที่แปรปรวนทำให้เกิดคลื่นลมทำให้เกิดตะกอนจำนวนมาก

1.2 ปริมาณครัวเรือนเพิ่มขึ้นส่งผลทำให้ชาวบ้านมีรายได้น้อยลงทำให้ชาวบ้านที่เคยมีฐานะเป็นเจ้าของกิจการกลับกลายเป็นลูกจ้างทั้งจังหวัดจันทบุรี และตราด ส่งผลให้กลุ่มประมงพื้นบ้านจำนวนมากต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตโดยเริ่มจากคนวัยทำงานต้องออกไปทำมาหากินไกลถิ่นกำเนิดมากขึ้น

1.3 การทำนาทุ้งมีปริมาณเพิ่มขึ้นส่งผลให้ป่าชายเลนลดลง ในที่นี้หมายถึง ปริมาณทำนาทุ้งเดิมและใหม่ล้วนเกิดจากการบุกรุกป่าชายเลนและชายฝั่งเมื่อการทำนาทุ้งไม่ได้ผลผลิตดังที่หวังทำให้นาทุ้งปิดตัวลงไปแล้วแต่ป่าชายเลนก็ถูกบุกรุกทำลายไป

1.4 ปัญหาที่ดินชายฝั่งยังมีปริมาณมากส่งผลให้ป่าชายเลนลดลง ที่ดินทำกินของชาวบ้านก็ถูกทำลายกลายเป็นทะเล

1.5 ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

1.6 การใช้สารเคมีในการทำสวนผลไม้ส่งผลกระทบต่อทำให้สารเคมีจากการทำสวนผลไม้ไหลลงสู่ทะเลทำให้คุณภาพของน้ำเปลี่ยนแปลงไป

2. แนวทางการเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี และตราด ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มาเป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี และตราด เนื่องจากกระบวนการวิจัยดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี และตราดที่อยู่ใกล้ขีดฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมากที่สุดให้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยอาศัยกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างความรู้และสร้างตัวตนให้แก่กลุ่มประมงพื้นบ้าน โดยเริ่มจากทำให้กลุ่มประมงพื้นบ้านได้รู้จักตัวตนของตนเองว่าเขาใคร มีอะไร แล้วใช้ตัวตนดังกล่าวไปสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มประมงพื้นบ้านทั้งในและนอกพื้นที่โดยมีกระบวนการสร้างตัวตนที่สำคัญ คือ ต้องให้ชาวบ้านมาร่วมกันเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เรียนรู้ตั้งแต่ว่าอะไรคือปัญหาของตนเองจากนั้นก็ร่วมกันแสวงหาความรู้รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีรายละเอียดอย่างไร เกิดขึ้นได้อย่างไรและถ้าจะแก้ปัญหาดังกล่าวควรจะทำอย่างไรเพื่อให้ชาวบ้านได้มาร่วมกันแก้ไขปัญหาทั้งในระดับพื้นที่และในระดับนโยบายจนได้กระทั่งได้แนวทางการเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรี และตราด ได้แก่

2.1 การเพิ่มกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่หลากหลายระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดมหาวิทยาลัยหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มากขึ้นและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้รับใช้มาแก้ปัญหาในพื้นที่โดยอาศัยศักยภาพและภูมิปัญญาชาวบ้านในการขับเคลื่อนกิจกรรมร่วมกัน

2.2 รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นจำเป็นต้องเพิ่มเงินอุดหนุนการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายและกลุ่มประมงพื้นบ้านเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมให้สำเร็จและมีผลอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 กลุ่มประมงพื้นบ้านจะต้องดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายมากกว่าที่จะดำเนินงานเพียงลำพังเพื่อให้การดำเนินการสำเร็จอย่างรวดเร็วแล้วยังมีประสิทธิภาพ

2.4 เพิ่มการอบรมเพิ่มเติมข้อกฎหมายระเบียบและเครื่องมือประมงเพื่อให้กลุ่มประมงพื้นบ้านมีความรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

2.5 การประชุมกลุ่มประมงพื้นบ้านและเครือข่ายต้องดำเนินการสม่ำเสมอจริงจึงจะเป็นตัวช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานและการแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่

3. การขับเคลื่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี และตราดโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้านคณะวิจัยพบว่า

3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลส่วนใหญ่ยังไม่ได้จับประเด็นปัญหาทรัพยากรหรือโดยตรงการทำงานแต่ละครั้งต้องมีการประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าที่เป็นการริเริ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง

3.2 องค์กรกระจายอำนาจด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ควรจำกัดอยู่ที่ภาครัฐแต่ควรเป็นกระบวนการที่ประชาชนองค์กรประชาชนได้มีส่วนร่วมสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีบทบาทที่จะต้องส่งเสริมกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตย

3.4 การประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งที่ผ่านมามององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้นำเสนอการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่เป็นไปในลักษณะขอความร่วมมือมากกว่าที่จะเป็นบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง

3.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมียุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นซึ่งที่ผ่านมามีพบว่า แผนทุกแผนท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งที่มีการลงนามผู้บริหารท้องถิ่นแต่ในความเป็นจริงประชาชนจำนวนมากไม่ทราบถึงการมีอยู่ของแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีไม่ทราบรายละเอียดเนื้อหาของแผนว่ามีความเดือดร้อนเร่งด่วนต่อตนหรือไม่กล่าวอีกนัยหนึ่งว่ายังมีช่องว่างระหว่างแผนกับประชาชน

3.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นแหล่งข้อมูลเป็นองค์ความรู้ซึ่งท้องถิ่นสามารถใช้ฐานสนับสนุนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่น

3.7 วิธีการขับเคลื่อนการนำนโยบายมาปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้นสามารถทำได้ด้วยการประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้านดั้งเดิมที่มีอยู่ของแต่ละกลุ่มประมงพื้นบ้าน เช่น จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ภูมิปัญญาการทำน้ำหมักชีวภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแฉกหนุ ภูมิปัญญาการทำธนาคารปูของกลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแฉกรและภูมิปัญญาการปลูกป่าชายเลนของชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูอ่าวบางกะไชย และจังหวัดตราด ได้แก่ ภูมิปัญญาการทำจุลินทรีย์บอลลูนของกลุ่มประมงพื้นบ้านแหลมเทียนมาประยุกต์และปรับปรุงเป็นกิจกรรมแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาสำหรับการเพิ่มศักยภาพและแก้ไขปัญหาของกลุ่มประมงพื้นบ้านที่มีอยู่ให้หมดไปพร้อมกับการเสริมสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีให้กับคนในชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กลับมา มีความอุดมสมบูรณ์

สรุปและอภิปรายผล

1. ข้อค้นพบเกี่ยวกับเครือข่ายกลุ่มประมงพื้นบ้านในจันทบุรี และตราด ว่าความแตกต่างของสมาชิกในเครือข่ายเป็นแรงผลักดันกิจกรรมขับเคลื่อนการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งได้โดยอาศัยวัตถุประสงค์ร่วมกันแล้วให้พลพลังกำลังฐานทรัพยากรของสมาชิกในกลุ่มให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยอาศัยกระบวนการวิจัยแบบ PAR ที่ต้องสืบค้นถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่คณะผู้วิจัยมีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนและอุปสรรคจากประสบการณ์การทำงานที่ประสบความสำเร็จและวิชาการศาสตร์ที่เข้าใจในเรื่องของข้อกฎหมายต่างๆ ที่ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสามารถสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายกลุ่มประมงพื้นบ้านจันทบุรี และตราด ได้ด้วยการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านสองจังหวัด โดยอาศัยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่น่าเอาความรู้และภูมิปัญญาดั้งเดิม ของแต่ละชุมชนมาปรับเป็นกิจกรรมสร้างเครือข่ายและแก้ไขปัญหาของตนที่ผู้วิจัยพบเจออยู่ ที่สำคัญจะต้องแกนนำที่เข้มแข็งมีลักษณะกล้าได้กล้าเสีย มีไหวพริบที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าจะทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปได้เร็ว แต่ถ้าแกนนำเครือข่ายกลุ่มประมงพื้นบ้านมีลักษณะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมจะกลายเป็นจุดถ่วงสำคัญทำให้การทำงานไม่เติบโตแม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐก็ตาม แกนนำที่เข้มแข็งจะต้องเห็นความสำคัญของการประชุมกลุ่มดำเนินการอย่างจริงจัง ปัญหาทุกเรื่องจะต้องนำเข้าที่ประชุมแล้วออกเป็นข้อสรุป ออกเป็นมติของกลุ่มส่วนแกนนำที่อ่อนแอมีจะเก็บปัญหาไว้กับตัวเพียงลำพังบางครั้งมีอารมณ์อยู่เหนือเหตุผลส่งผลให้การขับเคลื่อนกิจกรรมบางอย่างล่าช้าส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาล่าช้าออกไปคณะผู้วิจัยพบว่า สอดคล้องกับเสรี พงศ์พิศ (2548) ที่ได้กล่าวว่า เครือข่ายคือกระบวนการทางสังคมอันเกิดจาก

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบันโดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และความต้องการบางอย่างร่วมกัน อย่างร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่างโดยมีสมาชิกของเครือข่ายยังคงเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน

2. ข้อค้นพบเกี่ยวกับทรัพยากรชายฝั่งทางทะเลในแต่ละชุมชนมีภูมิปัญญามีปราชญ์ชาวบ้านเป็นของตัวเองเช่นที่แหลมเทียนมีปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เรื่องของจุลินทรีย์บอลลูนที่บางกะไชยมีปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เรื่องของการปลูกป่าชายเลนที่สามชัยมีปราชญ์ชาวบ้านเรื่องธนาคารปูดังนั้นการเพิ่มศักยภาพเครือข่ายจึงสามารถแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาชาวบ้านกันโดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไกลหรือเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณเกิดผลดีต่อการสร้างเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี และตราด คือ 1) สามารถแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาชาวบ้านกันได้ 2) สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น 3) สามารถปรับใช้ภูมิปัญญาได้เหมาะสม ตามความต้องการ ตามความจำเป็น และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด 4) รัฐสามารถสนับสนุนภูมิปัญญาชาวบ้านไปใช้ในการขับเคลื่อนกิจกรรมการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งได้ โดยเฉพาะการทำบ้านปลา ซึ่งเชือกและทุ่นทุ่นเทียม 5) ภูมิปัญญาชาวบ้านสามารถพัฒนาให้เหมาะสมกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น การบันทึก การประชาสัมพันธ์โดยผ่านสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Line ซึ่งสอดคล้องกับวิสุทธิ ใบไม้ (2538) ได้อธิบายภูมิปัญญาไทยกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพของท้องถิ่น การพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยไม่ผิดธรรมชาติเป็นแนวทางการพัฒนายุคใหม่ที่มีความโยงใยไปถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะทรัพยากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่บรรพบุรุษของเราได้หยิบมาใช้สอยอย่างทะนุถนอมเป็นเวลายาวนานนับพันๆ ปี และได้สั่งสมความรู้ความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืนมาโดยตลอด

3. ข้อค้นพบเรื่ององค์กรปกครองท้องถิ่นกับการเพิ่มศักยภาพ 1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ได้จับประเด็นปัญหาทรัพยากรหรือทรัพยากรจริงต้องทำงานโดยมีการประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าที่เป็นการริเริ่มขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเอง 2) การกระจายอำนาจด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ควรจำกัดอยู่ที่ภาครัฐแต่ควรเป็นกระบวนการที่ประชาชนองค์กรประชาชนได้มีส่วนร่วมสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการ 3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทที่จะต้องส่งเสริมกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตย 4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมียุทธศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและจำเป็นต้องลดช่องว่างระหว่างแผนกับประชาชน 5) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นแหล่งข้อมูลเป็นองค์ความรู้ซึ่งท้องถิ่นสามารถใช้ฐานสนับสนุนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่นซึ่งสอดคล้อง

กับนวัตกรรม บรมนันท และแก้วคำ ไกรสรพงษ์ (2544) ได้เสนอประเด็นที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับบทบาทที่จำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่ต้องส่งเสริมกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตย ต้องมีการทบทวนบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอาจต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมตามฐานความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้วยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นหน่วยบริการซึ่งวัดที่ผลผลิตหรือหน่วยส่งเสริมการบริหารจัดการที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งดูจากกระบวนการในการดำเนินการจะเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนและประชาชนว่าจะกว้างขวางครอบคลุมและมีการพัฒนาการไปในทิศทางใด

4. ข้อค้นพบเรื่อง การกีดเซาะชายฝั่งคณะผู้วิจัย พบว่าสาเหตุการกีดเซาะชายฝั่งต่ำล่อวใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดตราด ความรุนแรงของคลื่นลมส่งผลทำให้เกิดคลื่นสูงปะทะกับชายฝั่งอย่างรุนแรงเนื่องจากชายฝั่งมีความลาดชันน้อยน้ำท่วมได้ง่ายตะกอนดินที่ประกอบกันเป็นทรายปนดินเหนียวซึ่งร่วนจับตัวไม่แน่นและชายฝั่งที่เปิดโล่งง่ายต่อการรับของมรสุมโดยตรง พบว่า สาเหตุการกีดเซาะชายฝั่งเกิดจากธรรมชาติจากคลื่นลมเป็นสิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ปรับตัวเข้ากับสภาพปัญหาได้ แต่ชาวบ้านก็ไม่เห็นความสำคัญของปัญหากีดเซาะชายฝั่งทำให้ชาวบ้านไม่สนใจที่จะปลูกป่าชายเลนเพื่อแก้ไขปัญหานี้ซึ่งป่าชายเลนจะเป็นกำแพงธรรมชาติที่จะป้องกันการกีดเซาะชายฝั่ง ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน คณะผู้วิจัยพบว่า สอดคล้องกับ สนิทอักษรแก้ว และคณะ (2558) ได้อธิบายความสำคัญของป่าชายเลนด้วยการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งไว้ดังนี้ ป่าชายเลนหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ป่าโกงกาง เนื่องจากมีไม้โกงกางขึ้นอยู่อย่างมากมาย สำหรับภาษาอังกฤษใช้ว่า Mangrove Forest ซึ่งหมายถึง สังคมพืชที่ขึ้นอยู่ตามชายฝั่งทะเลดินเลน และบางครั้งเรียกว่า Intertidal Forest ซึ่งหมายถึง ป่าที่ขึ้นอยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลระหว่างน้ำทะเลขึ้นสูงสุดและน้ำทะเลลงต่ำสุด ป่าชายเลนจะพบขึ้นอยู่ทั่วไปตามชายฝั่งบริเวณปากแม่น้ำทะเลสาบปากอ่าว และเกาะต่างๆ ของประเทศในแถบโซนร้อน ป่าชายเลนเป็นที่รวมของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์นานาชนิด

5. ข้อค้นพบเรื่อง วิชารัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ที่ปัจจุบันปัญหาการกระจายอำนาจซึ่งเกิดจากความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ที่ยังคงเป็นปัญหาเนื่องจากช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนยังความห่างกันมากซึ่งหมายรวมถึงโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสวัสดิการของรัฐ ซึ่งในความเป็นจริงจะพบว่า ในโลกของทฤษฎีกับโลกของความเป็นจริงแทบจะเรียกว่า คนละโลกกันยังมีช่องว่างความ

เหลื่อมล้ำต่างๆ เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในโลกของความเป็นจริง ซึ่งการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในปัจจุบันผู้เรียนจะต้องปรับตัวโดยสามารถบูรณาการกับสาขาอื่นๆ ได้ในลักษณะสหวิทยาการมากขึ้น เช่น การนำความรู้ความหลากหลายทางชีวภาพความรู้เรื่องการกีดเซาะชายฝั่ง ความรู้เรื่อง ระบบนิเวศความรู้ทางการเกษตรระบบการศึกษา ระบบสังคม ระบบการเมือง ระบบการปกครองระบบเศรษฐกิจ ผู้มาสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันซึ่งการแก้ไขปัญหาทรัพยากรชายฝั่งร่อยหรอเป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่าการทำงานนั้นจะต้องทำเป็นระบบไม่สามารถทำเพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัย ผู้เรียน ชาวบ้านชุมชนและหน่วยงานภาครัฐต้องประสานงานกันเพื่อปรับมุมมองทิศทางในการแก้ไขปัญหาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับพิทยาบรรวิธนา (2543) ที่ได้อธิบายถึง วิชารัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ ต้องการให้วิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโลกความเป็นจริง (relevant) แยกได้สามประการ ประการแรกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต้องทันต่อสถานการณ์ที่แปรผันอยู่ตลอดเวลาในปัจจุบันจะเห็นได้จากการถกเถียงแนวความคิดเรื่องการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมประการที่ 9 ของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต้องตามทันต่อปัญหาต่างๆ ของคนสหรัฐอเมริกา จึงควรสนใจเปรียบเทียบการบริหารงานของรัฐภายในประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยตัวเอง เช่น การเปรียบเทียบการบริหารของเมืองต่างๆ ประการที่สามวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต้องเป็นประโยชน์ต่อนักปฏิบัติและช่วยให้เข้าใจโลกความเป็นจริงดีขึ้น ดังนั้นความต้องการทำให้วิชารัฐประศาสนศาสตร์ทันต่อเหตุการณ์ของนักรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ จึงหมายถึง ความต้องการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม (social equity) โดยมุ่งเน้นเรื่องความเสมอภาคของประชาชนในการรับบริการสาธารณะ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในการตัดสินใจและปฏิบัติตามนโยบาย การสนองความต้องการของพลเมืองมากกว่าความต้องการขององค์การสาธารณะซึ่งการศึกษาและหลักสูตรทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาซึ่งเป็นวิชาที่พยายามแก้ไขปัญหามากๆ ด้วยการผนวกทฤษฎีต่างๆ เข้าไปด้วย

6. ข้อค้นพบเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้แก่

6.1 ภูมิปัญญาการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำจากหอยกกล้วยของกลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำแหมหนู จังหวัดจันทบุรี ที่ได้นำหอยกกล้วยซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในชุมชนบ้านปากน้ำแหมหนูมาเป็นวัตถุดิบหลักในการทำปุ๋ยชีวภาพชนิดน้ำสำหรับบำบัดน้ำเสียในลำคลองและพื้นที่ในชุมชนที่มีแหล่งน้ำไม่ไหลเวียนบางส่วนนำไปรดต้นไม้ใช้ใส่ในท้องน้ำ ผลที่ได้ปรากฏว่าน้ำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำสามารถนำไปใช้สำหรับการแก้ไขปัญหของชุมชนได้จริง

6.2 ภูมิปัญญาการทำจุลินทรีย์บอลลี่ที่คณะวิจัยได้ร่วมกับคณะวิจัยท้องถิ่นได้วิเคราะห์ปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านอ่าวใหญ่ ที่ประสบกับปัญหาคุณภาพน้ำที่เปลี่ยนแปลงไปที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน แล้วตั้งโจทย์จนค้นพบคำตอบของปัญหาในเบื้องต้นว่า จุลินทรีย์บอลลี่จะแก้ปัญหาน้ำและปรับสภาพน้ำเน่าเสียในชุมชนได้และได้เดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนการทำจุลินทรีย์บอลลี่จากปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนบ้านอ่าวใหญ่ และได้ร่วมกันพัฒนาได้สัดส่วนวัตถุดิบที่เหมาะสมในการทำจุลินทรีย์บอลลี่ได้แก่ รำข้าว 5-6 กระสอบ หัวเชื้อ 1 ลิตร กากน้ำตาล 10 กิโลกรัม โดโลไมท์ 30 กระสอบและดินปลวก โดยได้ร่วมกันทดลองทำจุลินทรีย์บอลลี่ระยะเวลาในการทำโครงการ 2 ครั้ง แต่แต่ละครั้งได้ทำจุลินทรีย์ EM บอลลี่จำนวน 10,000 ลูก ซึ่งระยะเวลาที่จะพอใช้ได้แล้ว คือ 30 วัน จากนั้นก็นำไปโยนลงสู่ทะเล ซึ่งผลจากการทดลองในครั้งนี้ คือ จากแหล่งน้ำมีตะกอนดินเลนและของเสียเมื่อโยนจุลินทรีย์บอลลี่ลงไปแหล่งน้ำทำให้ดินเลนตะกอนและของเสียที่ส่งกลิ่นเหม็นลดน้อยลงและค่าออกซิเจนในน้ำเพิ่มขึ้น และจากคำบอกเล่าของคนในชุมชน พบว่าปริมาณสัตว์น้ำในพื้นที่มีเพิ่มมากขึ้น คณะวิจัยพบว่า สอดคล้องกับวิสุทธิ ไบไม้ (2538) ได้อธิบายคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพไว้ดังนี้ ความหลากหลายทางชีวภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเป็นอยู่และความอยู่รอดของมนุษย์ เพราะความหลากหลายทางชีวภาพเป็นทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่งซึ่งเป็นที่พึ่งพาอาศัยของมนุษย์ โดยเป็นปัจจัยสี่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ในอดีตคนกลที่ผ่านมานมนุษย์ได้เรียนรู้การใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อการดำรงชีวิตอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติและมนุษย์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสมดุลของธรรมชาติตามกระบวนการวิวัฒนาการของมนุษย์

7. ข้อค้นพบเรื่อง ระดับคุณภาพชีวิต คณะวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตของชุมชนเครือข่ายประมงพื้นบ้านเครือข่ายจันทบุรีและตราด พบว่า ครีวเรือนประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านและทำสวนผลไม้ไม่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างมีแนวโน้มที่ดีขึ้น เนื่องจากมีรายได้มาจากหลายทางจากการทำประมงและสวนผลไม้ ส่วนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านเพียงอย่างเดียวที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างมีแนวโน้มที่จะลดลง เนื่องจากต้องพึ่งพารายได้จากการทำการประมงเพียงอย่างเดียวซึ่งจากการจัดเวทีเสวนาและการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลสามารถนำมาวิเคราะห์และสรุปได้ว่าคุณภาพชีวิตของเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรี และตราด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางชาวบ้านส่วนใหญ่ในชุมชนมีวิถีปกติสุขอยู่กันแบบเครือข่ายโดยมีแกนนำในชุมชนที่เข้มแข็งสามารถดำเนินการต่างๆ ในชุมชนเป็น

ไปอย่างสะดวกได้รับการสนับสนุนจากส่วนท้องถิ่น นั้นส่วนใหญ่จะเป็นหนี้สินเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สภาพความสัมพันธ์ทางสังคมใจ ผู้ร้ายและปัญหาเสียดในชุมชนมีน้อยมาก ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาในชุมชน คือ การลดลงของป่าชายเลนในชุมชนมีการทำนาทำให้มีน้ำเสียจากนาทุ่งไหลลงสู่ลำคลองและการทำประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานให้ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านบางส่วนต้องเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ลูกจ้างเกษตรกร คณะวิจัยพบว่า สอดคล้องกับไกรวุฒิ ชัยสวัสดิ์ (2541) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตที่เป็นสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีชีวิตอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดี มีการพักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอ มีความพร้อมและสามารถที่จะดำรงสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและค่านิยมทางสังคมสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาที่สลับซับซ้อนได้และสามารถดำเนินชีวิตวิถีการที่ชอบธรรมเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนพึงประสงค์ภายใต้เครื่องมือและทรัพยากรที่มีอยู่

ข้อเสนอแนะ

1. เครือข่ายกลุ่มประมงพื้นบ้านควรขับเคลื่อนกิจกรรมกลุ่มควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง
2. รัฐบาลควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ไกรวุฒิ ช่วยสถิต. (2541). คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวและชุมชน
ของชาวไทยมุสลิมในชุมชนเมือง : ศึกษากรณี
ชุมชนบ้านหัวสะพานสะเตงและชุมชนกำปงบางโจย.
กรุงเทพมหานคร: ภาคนิพนธ์, บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
(พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2543). รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนว
การศึกษา. (ค.ศ.1887-ค.ศ.1970).
- วิสุทธิ ไบไม้. (2538). สถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพใน
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย (สกว.).
- นันท์วัฒน์ บรมนันท์และแก้วคำ ไกรสรพงษ์. (2544). การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- สนธิ อักษรแก้ว. (2558). ลักษณะโครงสร้างของป่าชายเลนใน
รายงานการสัมมนาระบบนิเวศป่าชายเลนครั้งที่ 3
จังหวัดสงขลา 8-12 เมษายน 2522. (หน้า73-81).
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). เครือข่าย. (ออนไลน์).แหล่งที่มา : [http://
www.phongphit.com /content/view /84/2/](http://www.phongphit.com/content/view/84/2/).
วันที่ 6 กันยายน 2558